

3.12. Amortizacija

Amortizacija stalnih osnovnih sredstava i ulaganja u nepokretnosti priznaje se kao rashod za poreske svrhe u iznosu i na način utvrđen članom 13. Zakona o porezu na dobit pravnih lica. Obračun amortizacije za poreske svrhe bliže je uređen Pravilnikom o načinu razvrstavanja osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije („Sl. List RCG“, br. 28/02).

S obzirom na to da se prema MRS obračun amortizacije vrši na sistemskoj osnovi tokom realno procijenjenog korisnog vijeka upotrebe pojedinačnih sredstava, primjenom metoda i amortizacionih stopa koje svako preduzeće treba samostalno da utvrdi, u skladu sa svojim računovodstvenim politikama, a prema poreskim propisima obračun amortizacije se vrši primjenom propisanih amortizacionih stopa i metoda amortizacije, obveznik treba da izvrši dva potupno odvojena obračuna amortizacije:

1. Obračun amortizacije za računovodstvene svrhe, u skladu sa MRS i usvojenim računovodstvenim politikama, i
2. Obračun amortizacije za poreske svrhe, u skladu sa poreskim propisima.

Ukupan iznos amortizacije, obračunat u finansijskim izvještajima, unosi se pod rednim brojem 5. obrasca PD, dok se ukupan iznos amortizacije obračunat za poreske svrhe unosi pod rednim brojem 6. Obrasca PD, tako da bi se oporeziva dobit (poreska osnovica) prije korekcija vezanih za usklađivanja prihoda i rashoda, kapitalnih dobitaka i gubitaka i sl. dobijala na slijedeći način:

Oporeziva dobit = dobit + računovodstvena amortizacija – poreska amortizacija

Prema tome, za svrhe obračuna poreza na dobit pravnih lica priznaje se kao rashod iznos amortizacije obračunat prema poreskim propisima, nezavisno od toga da li je taj iznos veći ili manji od iznosa amortizacije obračunatog u bilansu uspjeha u skladu sa MRS.

Odredbom člana 13. Stav 2. Zakona o porezu na dobit pravnih lica je propisano da su stalna osnovna sredstva za potrebe obračuna poreske amortizacije materijalna i nematerijalna sredstva (osim zemljišta i umjetničkih djela) čiji je vijek trajanja duži od jedne godine i čija vrijednost prelazi 300 Eura. Osnovna sredstva se razvrstavaju u pet grupa sa slijedećim stopama amortizacije:

I grupa	5%
II grupa	15%
III grupa	20%
IV grupa	25%
V grupa	30%

Detaljniji pregled osnovnih sredstava koja podliježu amortizaciji i koja su razvrstana po grupama i stopama amortizacije utvrđenim članom 13. stav 3. Zakona o porezu na dobit pravnih lica i Pravilnikom o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama

za utvrđivanje amortizacije ("Službenom listu RCG", br. 28/02), dajemo u narednoj tabeli:

Broj grupe	Šifra	Vrsta imovine	Amortizacija na stopa u %
1	2	3	4
I	01	1. Asfaltne površine	5
	01	2. Avionske piste	
	01	3. Brane za akumulaciju voda	
	01	4. Cijevi za gasovod	
	01	5. Dokovi za vezivanje brodova	
	01	6. Parkovi	
	01	7. Elektrane	
	01	8. Električni dalekovodi	
	01	9. Eskalatori - pokretne stepenice	
	01	10. Hangari	
	01	11. Lukobrani	
	01	12. Marine	
	01	13. Mostovi	
	01	14. Nadvožnjaci i vijadukti	
	01	15. Naftovodi	
	01	16. Odvodni i dovodni kanali	
	01	17. Oprema za informatičku infrastrukturu (Yupak, Internet)	
	01	18. Oprema za proizvodnju i distribuciju električne energije, gasa, toplote i vode	
	01	19. Parking površine	
	01	20. Prirodna nalazišta vode i banje	
	01	21. Putevi i auto-putevi	
	01	22. Ribnjaci	
	01	23. Skladišta i rezervoari	
	01	24. Solane	
	01	25. Sportski objekti (stadioni, bazeni, sportske hale)	
	01	26. Silosi na poljoprivrednim dobrima	
	01	27. Tuneli	
	01	28. Vodovodi i cjevovodi	
	01	29. Željeznička infrastruktura	
	01	30. Zgrade	
II	02	1. Avioni	15
	02	2. Automobili	
	02	3. Brodovi i ostali plovni objekti	
	02	4. Elektrane manje od 15 megavata	

	02	5. Klima uređaji	
	02	6. Liftovi	
	02	7. Bojleri	
	02	8. Namještaj u brodovima	
	02	9. Medicinska oprema	
	02	10. Ograde	
	02	11. Oprema za kancelariju	
	02	12. Oprema za proizvodnju i distribuciju solarne energije	
	02	13. Tankovi za čuvanje nafte	
	02	14. Tankovi za čuvanje vode	
	02	15. Vagoni	
	02	16. Vinogradi	
	02	17. Voćnjaci	
III	03	1. Alati i inventar	20
	03	2. Autobusi	
	03	3. Oprema za termo - elektrane	
	03	4. Oprema za proizvodnju mlijeka i mliječnih proizvoda	
	03	5. Fiskalne kase za praćenje poreza	
	03	6. Fliperi	
	03	7. Hladnjače za povrće	
	03	8. Kalkulatori	
	03	9. Kamioni i prikolice	
	03	10. Laboratorijska oprema	
	03	11. Mašine za čišćenje žitarica	
	03	12. Oprema za fotokopiranje	
	03	13. Namještaj koji nije pomenut na drugim mjestima	
	03	14. Oprema za istraživanje	
	03	15. Postrojenja za pravljenje betona	
	03	16. Pokretna oprema za proizvodnju električne energije (agregati i sl.)	
	03	17. Radari	
	03	18. Televizijske antene	
	03	19. Sva ostala osnovna sredstva koja nijesu posebno naznačena u drugim grupama	
IV	04	1. Namještaj u avionima	25
	04	2. Oprema za kontrolu zagađenja vazduha i vode - nelicencirana	
	04	3. Oprema za emitovanje radio i tv programa	
	04	4. Oprema za naftne bušotine	
	04	5. Oprema za obradu rude	
	04	6. Rezervni djelovi za avione	
	04	7. Telegrafaska i telefonska oprema (žice i razni kablovi)	
V	05	1. Automobili za iznajmljivanje ili lizing i taksi vozila	30
	05	2. Bilbordovi	

05	3. Branici za puteve i pruge
05	4. Električne reklame
05	5. Elektronska oprema za procesiranje podataka (kompjuteri) i sistemski i aplikacioni softveri
05	6. Filmovi
05	7. Televizijske reklame i spotovi
05	8. Građevinska pokretna oprema
05	9. Kalupi za livenje
05	10. Knjige u biblioteci koje se iznajmljuju
05	11. Industrijski noževi
05	12. Oprema za sječu drveća
05	13. Platforme u moru
05	14. Platno (tepsi, zastori, zavjese, itisoni i sl.)
05	15. Pokretna oprema koja koristi električnu energiju (bušilica, brusilica i sl.)
05	16. Pokretni kampovi
05	17. Skeneri za bar kod
05	18. Traktori
05	19. Uniforme
05	20. Video igre - na novčić
05	21. Video trake, CD, DVD i sl.
05	22. Osnovno saldo

Amortizacija sredstava razvrstanih u I grupu vrši se primjenom proporcionalne stope za svako sredstvo pojedinačno. Iznos godišnjeg umanjenja vrijednosti osnovnih sredstava iz grupe I po osnovu poreske amortizacije jednaka je jednoj dvadesetini (1/20) ili 5 % nabavne vrijednosti osnovnog sredstva uvećene za ulaganja koja prelaze 5% nabavne vrijednosti pojedinog sredstva.

Amortizacija sredstava razvrstanih u grupe od II do V se vrši primjenom degresivne stope na ukupnu vrijednost sredstava po pojedinim grupama, tako da osnovicu predstavlja neotpisana vrijednost osnovnih sredstava grupe (saldo grupe) preostala na kraju prethodne godine, uvećana za vrijednost kupljenih i umanjena za vrijednost prodanih sredstava uz grupe u toku godine. Iznos amortizacije na kraju godine oduzima se od salda pojedine grupe, a neotpisana vrijednost predstavlja početni saldo grupe u narednoj godini. Kada krajnji saldo pojedine grupe osnovnih sredstava iz pojedinih grupa od II do V postane manji od 1000 Eur-a, ukupan saldo te grupe se iskazuje kao rashod, tako da saldo grupe iznosi nula. Na iznos amortizacije osnovnih sredstava razvrstanih u grupe od II do V utiču i troškovi popravke osnovnih sredstava. Ako ulaganja prelaze 5% iznosa salda grupe, povećava se saldo grupe za iznos tih ulaganja.

Ako vrijednost po osnovu prodaje osnovnih sredstava, u toku poreske godine, za grupe od II do V, veća od salda grupe, iznos koji prelazi tu vrijednost uključuje se u oporezivi prihod i saldo grupe na kraju godine je jednak nuli. Ako je vrijednost po osnovu prodaje

svih osnovnih sredstava iz pojedine grupe amortizacije od II do V u toku poreske godine manja od salda grupe na kraju godine, ostatak salda grupe umanjuje se na teret rashoda. Primjer popunjenog obrasca OA-Obračun amortizacije u poreske svrhe:

AAAAAAAAAAAAAAAA

Obrazac OA

(Naziv poreskog obveznika)

--	--	--	--	--	--	--	--

(PIB-matični broj)

OBRAČUN AMORTIZACIJE OSNOVNIH SREDSTAVA

za period od 01.01.2009 do 31.12.2009

Broj grupe	Početni saldo	Kupovina sredstava koje sa stavljaju u upotrebu	Prodaja sredstava tokom godine	Neotpisana vrijednost (2+3-4)	Stopa %	Amortizacija (5x6)	Neotpisana vrijednost na kraju godine (5-7)
1	2	3	4	5	6	7	8
I							
1	1.245.356	145.567	5.880	1.385.043	5%	69.252	1.315.791
2	676.233			676.233	5%	33.812	642.421
3	622.890	17.900		640.790	5%	32.040	608.751
4	105.000	5.000		110.000	5%	5.500	104.500
-							
II	172.096	54.266	0	226.362	15%	33.954	192.408
III	1.050.952	66.257	921	1.116.288	20%	223.258	893.031
IV	2.884	1.683	403	4.165	25%	1.041	3.123
V	2.953.573	1.393.065	0	4.346.637	30%	1.303.991	3.042.646
	6.828.984	1.683.737	7.203	8.505.518		1.702.848	6.802.671

Šef računovodstva

DIREKTOR

NAPOMENA: Početni saldo na početku godine jednak je neotpisanoj vrijednosti na kraju prethodne godine

Amortizacija nematerijalnih ulaganja u koncesije, patente, autorska prava, franšize i sl. obračunava se primjenom proporcionalnih stopa na osnovu korisnog vijeka trajanja tih ulaganja, pri čemu osnovicu za obračun amortizacije predstavljaju ulaganja za razvoj i nabavku nematerijalne imovine.

Amortizacija prirodnih bogatstava obračunava se tako što se na nabavnu vrijednost ulaganja primjenjuje stopa koja se dobija dijeljenjem ukupnih procijenjenih rezervi tog nalazišta i obima proizvodnje prirodnog bogatstva u godini za koju se vrši obračun poreske amortizacije.. Osnovicu za obračun amortizacije prirodnih bogatstava predstavlja vrijednost svih ulaganja u istraživanje i razvoj, zajedno sa kamatom koja je pratila finansiranje tih ulaganja. Primjer obračuna amortizacionih stopa za ulaganja u prirodna bogatstva prikazan je u slijedećoj tabeli: